

NAPREJ

— Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke —

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četr let K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglesi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Kriza tukaj, kriza tam

Obe krizi v Avstriji in v Nemčiji dajeta povod marsikakim primeram, predvsem k primerjanju meščanskih strank med seboj v obeh državah. Ako hočemo spoznati ničevost naše nemško-avstrijske meščanske politike, treba le, da primerjamo stališče teh meščanskih politikov v ministrski krizi s stališčem meščanskih politikov v Nemčiji k nemški krizi. Nemški državni kancler plem. Kühlmann je imel govor, v katerem se je, čeprav ne dovolj energično, zavzel za sporazumni mir. Kar je povedal v pondeljek pametnega, je preobrnil v torek, in iz tega je nastala kriza, ker so vplivni Vsenemci bili razburjeni radi prvega govora, potolaženi pa z drugim. Večina v državnem zboru je nasprotno s prvim govorom malo zadovoljna, odklanja pa odločno drugi govor. V večini državnega zbora sedi poleg socialnih demokratov tudi velika večina meščanskih strank, pred vsem zastopniki nemškega meščanstva, izvemši zastopnikov velemeščanstva in težke industrije, katera dva razreda sta naravno materialno interesirana na podaljšanju vojne. Toda v tej nemški krizi stoji večina nemškega meščanstva na strani sporazumnega miru proti vojaškim in pripadnikom težke industrije zmagovalnega miru in podaljšanja vojne.

Kaj pa pravi tedaj zastopstvo našega avstrijskega nemškega meščanstva k temu vprašanju? Gotovo, naše nemško meščanstvo v Avstriji je tako naveličano vojne, kakor ono v Nemčiji, da še bolj naveličano, kakor se vsakdo lahko prepriča iz zasebnih pogovorov z nemškimi meščani. Lahko bi se trdilo, da od sto nemških meščanov v Avstriji jih ni niti deset, ki bi hoteli, da bi se vojna podaljšala radi kakršnikolisibodi osvoboditve Nemčije ali Avstrije, le za en dan. Politično zastopstvo prav tistega nemškega meščanstva je pa priseglo na zmagovalen mir in zahteva nadaljevanje vojne do porazenja celega sveta, torej povsem tako ali pa morda še hujše kakor nemški konservativci.

Tako moremo že spoznati na stališču naših meščanskih strank k problemom, ki so provzročili nemško krizo, vrednost priateljstva teh strank do ljudstva. Še bolj jasno pa je, ako si ogledamo, kako stoje meščanske stranke v Nemčiji nasproti problemom, ki so provzročili našo avstrijsko ministrsko krizo. Ta obstoji bistveno v tem, da gospod Seidler v parlamentu nima večine, in hoče sklicati parlament le tedaj, če se večina izreče zanj. Sedaj si predstavljajmo, kaj bi storila večina nemškega državnega zbora, če bi državni kancler pri-

šel s takim pogojem, ako bi poskusil izjaviti, da parlament ne sme zborovati, če ne dobi v njem poslušne večine. Že misel sama, da bi nemške stranke v Nemčiji podpirale tako vlado, ki bi grozila, da bo vladala proti parlamentu, proti ustavi in proti zakonu, ako ji ne služi večina, že misel sama, da bi bilo kaj takega v Nemčiji mogoče, je absurdna. V Avstriji pa pravi politično zastopstvo nemškega meščanstva, in sicer ne le nekateri vsenemški gospodje, temveč skupne stranke, katere je volilo nemško meščanstvo, da bodo podpirale ministrskega predsednika, ki bi vladal brez parlamenta in stavil taka poželjenja, da, ti celo ovirajo vsak poizkus, ki bi omogočal parlament. Ne silijo jih pa k temu Seidler, temveč sami so, ki njega silijo na tej poti dalje, dalje po poti preloma ustave.

Se v tretji državi so imeli ministrsko krizo in tudi vzroki te krize so poučni za nas. Gre za krizo v Bulgariji, o kateri je dunajsko časopisje priobčilo tole interesantno poročilo: Prehranjevalne težave, s katerimi se ima baviti Bulgarija, so v zadnjem času postale prav občutne, in vladi Radoslavova se očita, da je glede dovažanja živil zakrivila zamude, s tem da ni izdala pravočasno gotovih odredb v olajšanje položaja. Tudi tu se mora vprašati, kaj pravijo naši meščanski poslanci k temu, da odstopa vlada, ker je zakrivila pri dobavi živil zamude. Kaj pravijo k temu? Ničesar drugega, kakor da hočejo razbiti parlament, če vlada Seidler, ki v resnici ni zakrivila manj zamud, kakor vlada Radoslavova, ne bi smela ostati na krmilu.

Mirovni manifest francoskih strokovnih organizacij.

Splošna delavska zveza francoskih delavskih organizacij je izdala na ljudsko zastopstvo manifest, ki ga smemo smatrati za najpomembnejšo izjavo francoskega delavskega razreda v svrhu miru. Ta manifest pravi med drugim:

Z ozirom na položaj, v katerem se nahaja država, smatra splošna delavska zveza za svojo dolžnost, da povzdigne svoj glas. Že štiri leta živi delavstvo in narod v nepoznanju vojaških in diplomatskih dogodkov. Časopisje slika položaj sedaj s temnimi, sedaj z svetlimi barvami, lažljivo ali pa vsled cenzure pomanjkljivo nam poroča o splošnih zadevah ter vara ljudi v njih sodbah. V tem ozračju pomanjkljivega in varljivega poročevanja je navdala delavska srca kar najbolj upravičena skrb. Splošna delavska zveza je ponovno zahtevala od vlade,

da naznani javno svoje vojne cilje in splošne mirovne pogoje, po katerih je mogoče skleniti mir. Na vse te zahteve je odgovorila vlada vedno le z zaničljivim molkom ali s splošnimi izjavami: »Naš cilj je pravičen in trajen mir!« Dočim so nam odrekli odgovor na naša vprašanja, smo obenem izvedeli, da vodijo njih politiko aneksionistične namere in da so odklanjali mirovne pogoje, ki so bili narodu in celo parlamentu nepoznani. Zato je sklenila splošna delavska zveza, da smatra za svojo pravico, izvršiti delo delavske diplomacije z udeležitvijo na mednarodnih konferencah. Vendar nam je bila ta pravica, dovoljena sicer drugim delom naroda, odrečena. Med tem se je položaj še poslabšal. Zahtevamo, da dovoli pogodba vsem narodom, vojujočim in nevtralnim: Neodvisnost in varnost z odstranitvijo militarizma ter vsakršnega imperializma, in z ustanovitvijo zveze narodov. Prepričani smo, da bi obvarovala taka javna diplomacija narode gotovih usodnih udarcev. V zvezi z mednarodno akcijo delavskih razredov ententnih dežel bi zbudila ta javna diplomacija simpatičen odmev pri narodih osrednjih sil in bi pospešila prihod miru med narodi. Ako ne bi bil dosežen ta cilj bi bili osvetlili vsaj mednarodni položaj in ugotovili, kateri činitelji nosijo odgovornost za nadaljevanje vojne. Splošna delavska zveza zahteva, da izreče vlada naše države resnične besede o položaju, ki bodo upravičevale načelo pravice, ki ga zastopa ententa in ki bodo pomirile dežele. Zveza zahteva v imenu milijonov delavcev na bojišču in v zaledju, da se mirovni predlogi, naj že pridejo odkoderkoli, ne zavračajo brez razpravljanja. Delavski razred noče, da bi zamudili trenotek miru, naj si pride že kadarkoli. Splošna delavska zveza naglašja, da ima pravico, udeležiti se v polni svobodi mednarodne akcije delavstva.

V teh posebno resnih časih zahtevamo natančno poznanje vojnih ciljev in splošnih mirovnih pogojev, zahtevamo, da nadzoruje razvoj dogodkov ves narod, da ne uide nobena možnost pravičnega in trajnega miru. Splošna delavska zveza izjavlja, da je le pod temi pogoji mogoče doseči mir med narodi, mir na oni podlagi, ki jo je zasnovl Wilson in ki jo vsebujejo naši Clermont-Ferraudovi in londonski sklepi.

Politični pregled.

— Pred zasedanjem parlamenta. Dunajska »Volkszeitung«, ki ima zveze z nemško-nacionalnimi krogi, pri naša vest, da vitez Seidler ne bo dočkal kot ministrski predsednik prve seje državnega zbora.

LISTEK.

Peter Rosegger.

1843—1918.

26. junija t. l. je v Krieglachu v Mürzthalu umrl nemški pisatelj Peter Rosegger. V malo dneh bi dosegel 75. letnico svojega rojstva; — rojen je bil 31. julija 1843. v Alplu pri Krieglachu.

Z Roseggerjem je umrl največji ljudski pisatelj avstrijskih Nemcev. Sin revnega bajtarja je živel borno življenje; ko je dorastel, so ga dali učiti krojaštva. Kmalu je hodil kot krojaček od hiše do hiše. O tej dobi pravi sam: »Ta čas in to življenje je bila moja visoka šola, v kateri sem mogel naše kmetiško ljudstvo do dobra spoznati«. Leta 1864. je mladi krojaček poslal graški Tagespošti sveženj svojih pesmi. Urednik prof. dr. Svoboda jih je pregledal, videl talent in v pismu vspeodbujal mladega Petra na literarno delo. Kmalu je prinesel prof. Svobodi star kmet iz gor celo košaro spisov — bilo jih je 15 funtov!! Prof. Svoboda je pozval plodovitega krojaškega literata v Gradec, vpisal ga v trgovsko akademijo in mu omogočil obstanek v Gradcu. Vendar ni bilo Roseggerju tako lahko, kot bi si kdo mislil, »priti v literaturo«. Nerodnost nekega graškega

založnika bi kmalu odpodila Roseggerja od začetnega dela. No, volja in ljubezen do pisanja sta zmagali. Kmalu je Rosegger zaslovel. Njegovi spisi so postali last nemškega naroda v alpskih deželah in tudi drugje. Naj omenim le romane: Jakob der Letzte — Der Gottsucher ali pa »Die Schriften des Waldschulmeister«. Zelo zanimljiva so dela: »Heidepeters Gabriel« — »Waldheimat« — »Erdsegen« — »Das ewige Licht« — »Weltgift« — »Die Adelsberger Chronik« — »Das Buch von der Kleinen« — »Hemigärtner's Tagebuch«. Spadajo brez dvombe v najboljša dela ljudske literature. Leta 1876. je ustanovil mesečnik »za ljudstvo« pod imenom Heimgarten, ki ga je urejeval do svoje smrti. Zelo zanimljive so bile v njem njegove opazke o dnevnih vprašanjih. Dela njegovih zadnjih let (zlasti Gottsucher in Mein Himmereich) so vzbujala splošno pozornost. Rosegger je bil plemenit mož. Vedno je bil pripravljen delovati in se bojevati za šolo in izobrazbo. Nacionalni fanatik ni bil, čeprav so nacionalisti hoteli izrabiti njegovo ime v nečedne svrhe. V »Heimgartnu« je obžaloval da se njegov nastop za Schulverein tolmači kot nastop za ponemčevanje slovanske dece.

V »Arbeiterzeitung« piše o njem Josef Lintpold Stern tako-le:

S Petrom Roseggerjem, čigar — smrt so nam naznanili te dni časopisi, je umrl najpri-

ljubljenjši ljudski pisatelj nemške sedanosti. Če govorimo o njem kažemo obenem, katere prednosti mora imeti pisatelj, da napravi dela, ki najdejo lahko pot v srca množic.

Da izvira Rosegger sam iz najnižjih slojev ljudstva, je najbrž najglobočja tajnost one ljubezni, s katero pridobivajo sedaj že celi rodovi iz njegovih spisov. veselo razpoloženje in vse to, kar jih povzdiga. Rojen je bil kot sin kočarja; od mladih let je že čutil in trpel na lastnem telesu in srcu, kaj da se pravi biti reven in lačen; kmalu je spoznal kako hudo da je pripadati k onim, ki so revni na tej bedni zemlji.

Kot kmečki deček, kot malo, petletno bitje, je poslušal Peterček mürzthalske kmete, ki so govorili, da se sliši lahko gori na visokih gorah topovske strele revolucije iz Dunaja. Bil je to leto 1848. Tedaj je stal ta deček čisto popolnoma tiho in je vznemirjen srkal maršni duh. Med tem ko so si pa drugi težko in ne popolnoma jasno predstavljali osvoboditev od tlake in desetine, od robote in pdložništva, je hotel on na vsak način zaznati namen dunajskih topov: klic revolucije, novo besedo časa.

Ta poteza v njegovem življenju je značilna; kaže nam eno glavnih mest njegove umetniško-stvarjajoče sile. Ostal je vedno oni, ki poslušajo, ki hoče zaznati neznani daljni klic

— **Razmerje strank v poslanski zbornici** je sedaj naslednje: Najmočnejša skupina je Český svaz, ki šteje 96 poslancev, na to pride Zveza nemško-nacionalnih strank s 94 poslanci, nemški krščanski socialci 67, Poljsko kolo 64, nemški socialni demokrati 42, Jugoslovanski klub 31, Ukrajinci 28, Italijani 14, poljski socialisti 8, Vsepoljaki 7, divjaki 7, Romunci 5 in Vsenemci 3.

— **Grof Czernin posreduje.** Bivši vnanji minister grof Czernin je predvčerajšnjim imel dolgoletno posvetovanje z ministrskim predsednikom vitezom Sidlerjem. V poslanskih krogih se zatrjuje, da je dobil grof Czernin nalogo, naj skuša doseči sporazum med Poljaki in Ukrajinci.

— **Iz nemško-nacionalnega tabora.** Zveza nemško-nacionalnih strank je imela predvčerajšnjim plenarno sejo. Zveza je izrekla Nemčiji zahvalo za pomoč v prehranjevalni stiski. Tudi se je odobril sklep članov delegacije zveze staviti na vnanjega ministra vprašanje in zahtevati od njega podrobnih pojasnil o zadnjih dogodkih na jugozapadni fronti. Naglašala se je potreba, da se tihoči v zaledju in v etapnih prostorih se mudeči za frontno službo nesposobni vrnejo poljedelstvu, obrti in drugim produktivnim stanovitvam. Soglasno se je izrekla tudi volja, da naj store nemško-nacionalne stranke vse, da se doseže mirno in uspešno zasedanje poslanske zbornice in da naj se zlasti pri najvažnejšem vprašanju, t. j. v vprašanju prehrane, ne samo izreče kritika, marveč naj se stavijo tudi pozitivni predlogi za izboljšanje prehrane. Poslanec Markhl je govoril o »opasnem razvoju« dogodkov v Trstu in v Primorskem, zlasti o ogroženem položaju Nemcev v Gorici, Opatiji in Lovranu. Zborovanje se je zavzelo za draginjske doklade učiteljem.

— **Razdelitev Galicije.** Krakovski »Czas« javlja: V notranjem ministrstvu izdelujejo predlogo o razdelitvi Galicije. Nastaneta naj dve novi kronovini, zapadna poljska Galicija in vzhodna ukrajinska, ki naj se združi z Bukovino.

— **629.000 vojnih pohablencev v Nemčiji.** V glavnem odboru nemškega rajhstaga je podal višji štabni zdravnik Schulzen naslednje podatke glede vojnih pohablencev v Nemčiji: Med vojaki, ki se zdravijo v lazareti, je sposobnih 90 odstotkov za službo na bojišču. Smrtni slučaj v lazareti znašajo komaj 1,2 odstotka. Dosedaj so odpustili 629.000 vojakov kot nesposobne za vsako vojaško službo. Med temi je 70.000 težko pohabljenih in 1950 slepcev.

— **Carjeve usodne besede.** V Parizu je bila te dni objavljena listina, glasom katere je novembra 1913 grof Eulenburg poslal grofu Frideriksu, ruskemu dvornemu maršalu, pismo, v katerem ga je prosil, naj se potruži za obnovitev starega prijateljstva med Rusijo in Nemčijo. Car je na to poklical k sebi vnanjega ministra Sazonova in ga vprašal za svet. Sazonov je sestavil odgovor, ki pa ni bil odposlan. Car je napisal na rob tega pisma opazko: »Staro prijateljstvo je mrtvo. Naj se ne govori več o njem!«

— **Revizija mirovne pogodbe z Ukrajino?** »Az Est« poroča, da se pripravlja revizija mirovne pogodbe z Ukrajino, v zadevi holmske gubernije. Avstrijska diplomacija se opira na dejstvo, da tudi ukrajinska država ni izpolnila obveznosti pogodbe in da zaradi tega centralne države niso na nje vezane.

— **Bulgarski diplomat v Zagrebu.** V Zagrebu se muči že nekoliko dni bulgarski generalni konzul Dorev in študira tam hrvatske razmere.

— **Francosko delavstvo in mirovno vprašanje.** Centralno glasilo francoskih strokovnih zvez je pred kratkim objavilo javno pismo na narodno zastopstvo. V pismu se med drugim izvaja: Vlada naj javno pove vojne cilje in naj izjavi o splošnih načelih sklepov storjenih v Clermont-Ferrandu in Londonu. Mirovne ponudbe, naj že pridejo od kateresibodi strani, se brez razmotrivanja ne smejo odkloniti. Delavstvu se mora dati brez pristranske pravice, govoriti o zadevah ljudstva. Delavstvo zahteva v tej resni uri, da natančno izve vojne cilje in splošne mirovne pogoje, da celotni narod izvaja natančno kontrolo o poteku dogodkov in da se ne prezre nobena možnost pravičnega in trajnega miru. Le pod temi pogoji da je mogoče ovarovati Francijo pred katastrofo.

— **Ministrska kriza na Holandskem.** Iz Haaga se brzojavno poroča: Kraljica je vzela demisijo kabineta na znanje ter je ministrom naročila naj ostanejo začasno na svojih službenih mestih.

— **Volitve na Nizozemskem.** Do 4. julija so oddali pri volitvah poslancev 1.170.000 glasov. Izvoljenih je 22 socialnih demokratov, 3 poslanci socialnih demokratov, 6 liberalnih unionistov, 3 svobodomiselnih liberalci, 6 poslancev krščanske zgodovinske stranke, 12 protirevolucijske stranke, 31 katoličanov, 5 svobodomiselnih demokratov. Dosedaj je izvoljenih 92 poslancev.

— **Uvedba osemurnega delavnika na Norveškem.** V državnem svetu v Kristijaniji je bilo sklenjeno podati zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da delovni čas v industrijskih obratih zniža na teden za 48 ur. Tako bo na Norveškem uvedeno po zakonu osemurno dnevno delo.

Dnevne beležke.

— **Vseslovenski delavski shod** se bo vršil, kakor smo že poročili dne 21. t. m. Tak shod je silno potreben. Razredno zavedno delavstvo, ki je organizirano v vseh panogah delavskih organizacij in zastopano v zavodih, se mora popolnoma osvoboditi meščanskih vplivov. Zavedno delavstvo mora z novo bojovito silo poseči v razvoj političnih in gospodarskih dogodkov kot samostojna stranka. Uveljaviti se mora, premagati mora vse kleveče, ki jih razširjajo meščanske stranke proti delavskemu razrednemu gibanju, proti internacionali, ki je na pohodu, proti načelom delavskega razreda. Z vsjo energijo moramo zastaviti svoje sile, da bomo kos svojim nalogam v zgodovinsko važnih časih. Razredna zavest in razredna delavska organizacija ter prosveta! Pod tem geslom bomo zborovali.

— **Stanovanjske razmere v Ljubljani** so od dne do dne bolj žalostne in neznosne. Do sedaj so se gotovi krogi izgovarjali, da je tu nastanjenih veliko beguncev. Sedaj pa je tel že mnogo odšlo, ali prostega stanovanja še vedno ni. Kaj je temu vzrok? Zidajo nič; pač pa podirajo. Novi vojni kapitalisti kupujejo hiše, mečejo na cesto stranke in zase stanovanja razširjajo. Če mu je prej zadostovala ena soba, sedaj hoče imeti po štiri in še več. In vendar imamo ministrski odlok od meseca marca t. l., ki varuje pravice najemnikom. Toda kdo se v Ljubljani briga za siromašne sloje, če so brez strehe? Skrajni čas bi pač že bil, da bi mestna občina in deželna vlada posegli vmes in poskrbeli, da bi se napravila stanovanja za siromašne in manj imovite sloje. Malo-

marnost odgovornih korporacij, ki bi bile že pred vojno lahko kaj storile, se zdaj bridko potrjuje.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v torek, dne 9. t. m. ob 6. zvečer svojo redno javno sejo.

— **Maksimalne cene za sveža jabolka, hruške, slive in češnje.** Glasom odredbe urada za ljudsko prehrano bodo uvedene za omejeno sveže sadje maksimalne cene, ki pa bodo z ozirom na slabo letino primerno visoke. Maksimalne cene za malo trgovino bodo določene v obliki deževne oblasti. Odredba zahteva, da se določijo maksimalne cene najkasneje do 15. julija.

— **Letina krušnega žita.** Po poročilih aprovizacijske sekcije trgovske politične komisije na Dunaju ne bo letošnja letina nič kaj bogata. Posebno v zadnjih dneh je temperatura v celi Avstriji nenavadno padla; razen tega zadržuje pogosto deževje dozorevanje žita. Ako bi nastopilo lepo, vroče vreme, bi se lahko še nekatero žito, kakor oves in pšenica, še precej popravilo. Kakor do sedaj kaže, smemo pričakovati le šibko srednjo letino.

— **Delavska moč peša.** Minister za javna dela vitez Homan je pretečen teden obiskal severozapadne premogovnike na Češkem. Konstatiral je, da je v premogovnikih vedno več delavcev zaposlenih, kljub temu pa da pada produkcija. Preteklo leto se je izkopal v Avstriji tekom prvih pet mesecev 69, letos pa samo 62 milijonov stotov premoga. Ako pojde celo leto tako naprej, bodemo letos izkopal 80 do 90 milijonov stotov premoga manj kakor v zadnji dobi pred vojno. Dokler se aprovizacijske razmere ne izpremenijo, ni pričakovati izboljšanja, kajti rovi v premogovnikih so docela zasedeni, delavci pa so vsled slabe hrane prešibki in ne morejo toliko izkopati kakor nekda.

— **Člani »Društva zasebnih uradnikov in uradnic«**, ki stanujejo v Ljubljani, se vabijo, da se zglasijo v društveni pisarni v Gosposki ulici št. 3, in sicer: v nedeljo, dne 7. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne s člansko številko od 1 do 240, v ponedeljek, dne 8. t. m. pa od 6. do 8. ure zvečer s številko od 241 do 490. Vsakdo naj prinese s seboj 9 K. Ostale številke za enkrat ne pridejo na vrsto. Kdor bi ta rok zamudil, se ga pozneje ne bo upštevalo. — Odbor.

— **Iz odboroze seje »Društva upokojenega učitelstva«** dne 3. julija 1918. — Vsi novozglašeni člani so bili brez ugovora sprejeti. Kdor ni še vplačal 1 K vstopnine in 2 K udnine, naj to nemudoma vpošlje po poštni nakaznici g. Simon Punčah, Ljubljana, Marmontova ulica 18. Kdor želi odgovora, naj blagovoli priložiti dopisnico za odgovor oziroma znamko za 15 h. Vsem pa v blagohotno znanje sledeče: **Namen našega društva je posebno v teh težkih in burnih časih izplačati po pravem rednem članu njegovim sorodnikom ob času smrti podporo za pogrebne stroške.** Pravi član društva more postati vsak vpokojen učitelj in njegova soproga, vsaka učiteljica in njen mož, ako je učiteljskega stanu, vsaka vdova po učitelju, vsak vdovec učiteljskega stanu, tudi če je izven Kranjske.

Podporni člani so vsi, ki prostovoljno plačujejo letne ali mesečne radodarne doneske v poljubni višini, med te štejejo posebno može vpokojenih učiteljic in vdovec, ki niso učiteljskega stanu.

časa. Uho mu je bilo vedno čuječe in je vedno vjelo klic dneva, klic časa. Če tudi ni nikoli spoznal klic socialne revolucije sedanosti do jedra, je vendar dospel njeni klic in glas vedno v njegovo gorsko bivališče. Živel je v vednem marčnem duhu hoteč se izpopolniti. Njegovo najboljšo in najdrznejše delo je bilo vedno prisluškovanje v bodočnost.

Imenovali so ga vsled tega tudi včasih nemškega Tolstoja. Napisal si je to tudi v svoj dnevnik in pripomnil k temu, da z ozirom na pripovedovalno znanje ta primera ne more nikakor soglašati, kajti v tem oziru ni mogoča primera, ker mu je vseeno, ali »v hrepenenju po pravni popolnosti sebe samega in sploh vseh ljudi pa zamorem biti pač le mali Tolstojček«. V prekrasni skromnosti pristavlja:

»Seveda je res nekaj prijetnega in komednega, če se kdo z velikimi primerja. Zdi pa se, da bi bila ta komednost sama že zbadljiva.«

Kar se tiče »pripovedovalnega znanja« seveda ne smemo njegovega skromnega priznanja napačno razumeti. Rosegger je razumel; kaj se pravi pisati. Jezik je obvladal popolnoma. Izražati se je znal nenavadno dobro. Njegovo pisanje je bilo odlično. Če pravi, da mu je glede tega »znanja« vse eno, izraža se prav v tem visoka njegova umetnost, ki ni v njem le radi nje same, ampak radi hrepenenja, katerega glasnik seve je jezik in pisana beseda.

To je obenem zadnja tajnost Roseggerjeve neumrljivosti. Bil je velik pisatelj, a nikdar radi umetnosti same, vedno radi človeštva. Če je pisal roman, strašen vsled groženj in pretenj kot je »Jakob der Letzte« ali pa če je napisal kako hribovsko stvarco — nikoli mu ni šlo za roman ali pripovedko, nikoli za obliko. Vedno je hotel pronikniti v bolečine, v srca, v usodo človeštva. Ta volja in to hotenje mu je vedno ukazovalo, da mora pisati vedno razumljivo in preprosto, jasno in ljudsko in da talk tudi ostane. Bil je vedno učitelj in umetnik obenem, gozdni šomaster nemškega pisateljstva. In če spoznava Delacroix, da ne prepušča prava velikost nikake ekscentričnosti, dobimo zato najboljši primer v Roseggerju in njegovem delu.

Petru Roseggerju je pomenjalo ljudstvo »naravo, iz katere je nastal človek«. Rosegger je imel neizmerno veselje do pripovedovanja. S tem pa je bil združen velik talent za opazovanje. O ljudeh pravi: »Raziskovati jih ne moremo, pač pa moramo z njimi živeti taki kot smo. Poizkušati moramo, da z njimi neprestano občujemo.« Kakor razdeli raziskovalec vrste enega plemena, tako dela tudi on svoje tipe naroda. »Sonderlinge« (posebneži), »Schelme« (poredneži), Sünder (grešniki) — tako se imenujejo njegova dela. O knjigi »Die Aelpler« (Prebivalci Alp), kjer slika življenje

vaškega duhovna, mežnarja, zakotnega pisarja, loterista, zbiralca korenin in gorskih lekovi ter podobne tipe, se resno opravičuje, da izključuje svojemu delu popolnost.

Kaj pa je bilo pravzaprav njegovo delo? Nič drugega kot n. pr. ono Balzaca ali Zola. Pripovedoval je o ljudeh! Dejal je: »Ljudje so kot pragozd. Slikati moramo grmičje in drevesa, a ne pragozd.« Ni se utrudil, ko je »slikal« grmičje in drevesa, naravo, iz katere je nastal človek. Da, Rosegger je skočil celo k »drugim« naravi. Le odprimo njega knjigo »Alpensommer« (Poletje na gorah) in našli bomo v njej odstavke o zveneči naravi (»Dje tönende Natur«) o »mrvljah, ki so bile morilke« (Ameisen als Mörder), o »ljubezenski tragiki ptice« (Die Liebestragik der Vögel). Duh življenja Albrechta Dürerja je prebival v tem ženiju, h kateremu bo pa inozemstvo šele našlo svoj pristop. (Sicer pa je najboljša knjiga o Roseggerju delo Francoza — Wullarda.)

Nobenemu Nemcu, ki se je povzpela že tako daleko, da najde svoje veselje pri knjigah, ne potrebujemo Roseggerjeve knjige še enkrat naštevati. Najde jih v tisoč ljudskih in delavskih knjižnicah. Kako zelo je Rosegger hrepenel, da postane to, kar je postal, namreč »ljudski pisatelj«, nam dokazuje namen, katerega je določil nekemu častnemu darilu v vsoti deset tisoč mark, katero mu je bilo izročeno ob se-

Častni član postane vsak, kdor ima za naše društvo izvanredne zasluge in ga imenuje občni zbor. Število vseh članov je sedaj 55 + 12 + 45 = 112. Mnogo je pa še vpokojenih tovarišev in tovarišic, ki niso pristopili k društvu, zato jih v ljudno vabimo, da takoj pristopijo. — V Ljubljani, dne 4. julija 1918. — Davorin Judnič.

— **Redni občni zbor deželne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani** se bo vršil v torek, dne 16. julija 1918. ob 3. popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata.

— **Splošna vrnitev gorških beguncev.** Notranje ministrstvo je odredilo, da se od srede julija dalje do zime povrnejo vsi begunci iz Gorško-Gradišanske v domačijo. Kjer so hiše razdejavane, bodo v bližini krajev ustanovili begunske naselbine ter bodo begunci dobivali še nadalje vse dosedanje begunske podpore v denarju, obleki itd. Skrb za kolonije se izroči Ravnateljstvu za begunske naselbine na Gorškem s sedežem v Gorici. Za begunce, ki nimajo strehe, se začasno postavijo barake. Aprovizacija se bo primerno uredila.

— **Gibanje furlanskih kolonov.** V nedeljo je bil v Ogleju ogromno obiskan shod tamošnjim kolonov, kateremu je predsedoval sodrug Tuntar, poročal pa je sodrug Dr. Tuma, ki je v daljšem govoru razlagal hibe tozadavnega zakona. Shod se je zaključil z zahtevo, da naj se zemlja razdeli med kolone.

— **Akcija za zopetno pogozditev vsled vojne opustošenega ozemlja jugozapadnih bojišč.** Poljedelsko ministrstvo je ustanovilo poseben »c. kr. gozdarski oddelek za zopetno pogozditev ozemelj na jugozapadnih bojiščih s sedežem v Boznu«. Vsled vojne so deli Kranjske, Primorske, Koroške in Tirolske silno opustošeni in na nekaterih delih so uničeni vsi gozdi. Da se gozdarska kultura v omenjenih delih dežel pospeši, se je sprožila omenjena akcija in je vlada ustanovila v to svrhu poseben gozdarski oddelek.

— **Zvišanje vozni cen na državnih železnicah.** Kakor se čuje iz železniških krogov, nameravajo zvišati državne železnice jeseni zopet vozne cene za osebni promet, in sicer v isti izmeri, kakor se je to zgodilo zadnjikrat.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu** je praznovalo minulo leto dvajsetletnico svojega obstanka. V teku svojega poslovanja je razdelilo društvu za 101.739 kron visokošolskih podpor. Vojna je napravila društvu znatno škodo, tako da znaša podporni glavniica zdaj le še 4561 kron. Društvo se obrača do rodoljubov za podpore.

— **Obsojeni graški prekaževalci.** Pred graškim deželnim sodiščem se je vršila te dni obravnava proti celi vrsti oderuhov, o katerih smo že poročali, ki so osleparili ljudi za mnogo tisočakov. Za koliko so prikrajšali aprovizacije! V četrtek je obravnava končala in sodni dvor je izrekel nad prekaževalci obsodbo, po kateri so obsojeni: Fran Osterer na tri mesece strogega zapora in na globo 80.000 kron, Ivan Singer na tri mesece strogega zapora. Rudolf

demdesetletnici njegovega rojstva; določil je znesek za temeljni kamen ustanove, glasom katere naj se opremijo knjižnice ječ in bolnišnic z dobro ljudsko literaturo. Mislil je na vse. Spadal je pa k onim posameznikom, ki so pisali to, kar se je res zgodilo.

Z drugimi duševnimi velikani ima pa Rosegger obenem še to skupno, da bodo poznejši rodovi še vedno odkrivali nove strani njegovega bitja. Na Roseggerja, kot dramatika, so pozabili. Vendar je njegova ljudska gledališka igra »Am Tage des Gerichtes« (Na sodni dan) res duh Tolstojevoga duha ali, kot je on sam nekaj opozoril, »resničnejši Rosegger«. Meščanstvu sedanosti, ki gospodari sedaj v gledišču, najbrže ne zvenj ravno času primerno ono njegovo hrepenenje »po pobratenju ljudi!« Njim je neprijetno, če kliče Strassl Toni v svet: »Če bi vsaj mi revni ljudje bili edini!« Vendar se pa še dogaja to, o čemer sanjata Strassl Toni in »resničnejši Rosegger!«

Ravno tako pa je nepoznan Rosegger kot lirik. Da, nekaj njegovih kitic je sicer že postalo narodna pesem, toda ljubkost in človekoljubje njegovih pesmi sta pa še v splošnem neznan. Tudi v njegovih pesmih vidimo vzvišeni zvok drugačnega človeštva.

»Glej, moj ljubi mož«, pravi v knjigi »Heidpeters Gabriel«, »mi vsi se približujemo k srcu našega gospoda Boga, ali danes ali jutri.« Sedaj se je pa tudi Peter Rosegger prisljnil k srcu svojega gospoda boga: k srcu množice.

—n.

Ninaus na tri mesece in 15 dni zapora ter na globo 20.000 kron, Ana Wagner na en mesec zapora in na globo 10.000 kron, Josip Ulrich na dva meseca zapora in na 2000 kron globe, Viljem Angel in Josipina Osterer vsak na en mesec zapora, Angel poleg tega še na globo 2000 kron. Oproščenih je bilo pet obtožencev in obtoženk.

— **Nezgoda.** Železniška delavka Apolonija Perko je šla po železniškem tiru z glavnega kolodvora južne železnice v Ljubljani na državni kolodvor. Premikalni stroj jo je prijel in vrgel na stran s tako silo, da je težko poškodovana. Prepeljali so jo v bolnišnico.

— **Smrtna nezgoda.** 16letni Anton Šemrov se je ponesrečil pri gradnji železnice v Kalcali. Padel je pod voz in obležal mrtev.

— **Velik požar v Beljaku.** Dne 26. junija zjutraj je nastal v baraki za desinfekcije rezervne vojaške bolnice v Beljaku požar. Neka postrežnica je k sreči hitro zapazila ogenj. Zgorele so tri barake, četrto so morali podreti, da so omejili ogenj. Dvesto večinoma težko ranjenih vojakov so rešili iz ognja. Mestno in železniško gasilno društvo sta z velikim naporom ustavili požar.

— **Strela je udarila** na Petrovo na gornji Lokvici pri Metliki v neko hruško ter užgala poleg stoječi živinski hlev posestnika Malneriča. Skoraj istočasno je strela udarila v Magovcih v hlev, ki je tudi do tal pogorel.

— **Železniška nesreča.** Pri železniški nesreči, ki se je pretečeno nedeljo pripetila na progi južne železnice med Trbovljami in Hrastnikom, je smrtno ponesrečil poleg drugih tudi nadsprevodnik Franc Roth. Uradno se poroča, da je vsled nezgode bilo 11 oseb ubitih, 33 pa ranjenih. — Devel vagonov je zgorelo vsled eksplozije kotla.

— **Velika tatvina na Reki.** V četrtek opoldne so vdrti tatovi v prodajalno juvelirja Steinerja na Reki ter odnesli za več kot pol milijona kron raznega blaga.

— **Ogrski črnovojniki letnikov 1867, 1868, 1869** bodo, kakor poroča Zagrebška trgovska in obrtna zbornica, v kratkem odpuščeni.

— **Zastupila se je na grobu svoje matere.** Na zagrebškem Mirogoju se je zastupila s formalinom na grobu svoje matere 27letna Jelka Cuvajeva. Vzrok samomora so družinske razmere.

— **Sneg v Liki.** V Liki je zapadel prejšnji teden po hribih 20 do 30 cm visok sneg. Letina bo vsled mraza še slabša.

— **Zaradi zdrobljenega kruha.** Ribiški vojaški oddelek v Račišču je dobil kruh s Korčule. Ko so kruh delili, je začel stražmojster Teleda, doma s Korčule, vpiti na vojaka Martina Druškoviča, zakaj je kruh ves zdrobljen. Vojak se je nekaj zagovarjal, nakar je Teleda zgrabil za puško in vojaka na mestu ustrelil.

— **»Volja naroda.«** V Varaždinu je izšel 4. t. m. politični tednik »Volja naroda« kot naslednik »Naših Pravic«, ki so bile početkom vojne ustavljene. Novi list bo nadstrankarski in bo zastopal idejo jugoslovanske demokracije. Urejeval ga bo dr. Henrik Krizman.

— **V Rusiji oženjeni vojni vjetniki.** Kakor poročajo, je med vojnimi vjetniki, ki se vračajo iz Rusije, nepričakovano veliko takih, ki so se bili v Rusiji oženili in prihajajo sedaj z ženo in otroki. Na meji so ustanovili za te oženjene vojnike posebno postajo, ki je pa kmalu postala premajhna. Kakor možje, morajo tudi žene prestat predpisano karanteno. Nato pošiljajo može v vojaško službo, žene, oziroma družine, pa morajo oditi v možjevo domovinsko občino ali kamor žele. Če se pozneje izkaže dvoženstvo, uvede vojaška oblast postopanje za razveljavljenje drugega zakona. V tem slučaju morejo prizadeti tudi prositi, da se druga žena in otroci odpravijo nazaj v Rusijo.

— **Ameriške amaconke.** Francoski časopisi pišejo, da se je prijavilo veliko število deklic Zedinjenih držav za vojno službo. To so ponajveč Francozinje, ki žive v Ameriki in ki jih bodo čimpreje prepeljali na Francosko.

Vojna.

Italijanska protiofenziva.

Italijanski pritisk na južno krilo naše fronte ob Piavi narašča. Zlasti se bije ljut boj za otok med Piavo in Silo, kjer so Italijani nekoliko napredovali. Dalje severno je sovražnik pri Chiesa Nuova prekorščil reko Sile ter je skušal osvojiti mostišče na zapadnem bregu Piave, kar se mu pa ni posrečilo.

Na gorski fronti je skušal sovražnik predreti naše pozicije med Brento in Piavo. Izvršil je z močnimi silami napad v odseku med Monte Prassolan in Monte Spinuccia; bil je s težkimi izgubami odbit.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 5. julija. Uradno se razglša: Boji ob izlivu Piave so tudi včeraj trajali cel dan. Obe stranke sta nastavili za boj skoraj enako močne oddelke. Močne sovražne napade na našem južnem krilu smo v protinapadu zavrnili. Pri Chiesa Nuova je vrli šlezjski pešpolk št. 1 s presenetljivim napadom vrgel sovražnika, ki je bil vdrl v naše järke, zopet nazaj. Med Brento in Piavo nadaljuje sovražnik z žilavo vztrajnostjo svoje poskuse, da bi nam zopet iztrgal dne 15. junija osvojene pozicije. Glavni njegov sunek je bil naperjen na Monte Solarolo. Sovražnik je bil prodril do naših jarkov, kjer so se vršili srđiti bližinski boji. Večina sovražnih oddelkov je obležala na bojišču, je ostanki so bili poginani nazaj. Zopet so se posebno odhkovali Šiezijci in Bošnjaki, ki že skoraj tri tedne stoje v boju. Učinkovito jih je podpirala graška in krakovska artiljerija. Izgube sovražnikove so izredno težke. Na visoki planoti Sedmih občin živalni artiljerijski boji.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 5. julija. Iz glavnega stana se poroča: Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Vzhodno Yperna smo zavrnili močne angleške napade. Ob obeh straneh Somme so artiljerijskemu ognju sledili rano zjutraj napadi angleške infanterije. Na severnem bregu reke so se napadi razbili pred našimi črtami. Južno Somme je sovražnik vdrl v vas in gozjd Hamel. Na višini vzhodno Hamela smo napad s protisunkom ustavili. Vzhodno Villers-Bretoneux smo vrgli sovražnika nazaj na njegovo izhodišče. Proti večeru skoraj na celi fronti naraščajoče bojno delovanje, ki tudi ponoči ni prenehalo. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Živalno bojno delovanje na vzhodnem bregu Ayre in na obeh straneh Aisne.

Dogodki ob Piavi.

Zeneva, 5. julija. »Gazette de Lausanne« objavlja poročilo Reuterjevega urada, da so Italijani zopet vplenili 72 topov, katere so jim bili Avstrijci vzeli. Govori se tudi, kakor poroča omenjeni list, da znašajo avstrijske izgube okoli 180.000 mož. dočim italijanske baje ne presegajo 80.000.

Shodi.

— **Podružnica »Unije avstrijskih rudarjev v Idrini«** sklicuje v nedeljo, dne 7. julija, ob 9. dop. v pivarni pri »Črnem orlu« zborovanje z dnevnim redom: 1. Delavske mezdne in aprovizacijske razmere v Idrini in sklepi k temu. 2. Slučajnosti. Delavci-rudarji pridite vsi!

— **Rajhenburg.** V nedeljo, dne 7. t. m. ob 9. dopoldne se bo vršil v gostilni Fr. Vranetičiča javen shod. Dnevni red: Položaj delovnega ljudstva. Poroča sodr. Petejan.

— **Zidani most. Železničarji pozor!** V nedeljo, 7. julija ob 1. uri popoldne skliče podružnica soc. dem. stranke v Zidanem mostu protestni shod s sledečim dnevnim redom: 1. Obuvalo in oblačilo za železničarje. 2. Volitev novih zaupnikov za prožne delavce. Železničarska uprava je delegatom čisto kratko odgovorila, da nima nič. Ker je shod velike važnosti, je dolžnost vsakega železničarja, ki je prost, se tega shoda udeležiti, da solidarno pokažemo, kaj hočemo. Jesen se bliža in mi bomo zopet brez obleke. Toraj vsi na shod, tudi sosedne postaje naj gledajo, da se ga v polnem številu udeležijo. — Odbor.

Zadnje vesti.

Parlamentarično.

Dunaj, 5. julija. V parlamentaričnih krogih krožijo danes govornice, da je pričakovati odstopa ministrskega predsednika dr. Seidlerja še pred otvoritvijo zbornice. Nemške nacionalne stranke se bodo ravnale v tem primeru po svojih zadnjih sklepih.

Izjave vojnega ministra.

Dunaj, 5. julija. Danes so bili pri vojnem ministru državni poslanci podpredsednik Jakeš, prof. dr. Waldner, dr. Mataja, Teufel, Kienzl v. Pantz, da jim da pojasnila o dogodkih na jugozapadnem bojišču, posebno z ozirom na govornice, ki se širijo o njih. Minister se je razgovarjal s poslanci cel dve uri in izjavil, da je na govornicah mnogo izmišljenega in neutemeljenega. Govoril je o velikih propagandah, ki jih uprizarja ententa na tem bojišču, s katerimi hoče demoralizirajoče vplivati na našo vojsko.

Glede položaja na bojišču se je izrekel vojni minister zelo ugodno. Na poslance je vplivala ministrova izjava pomirjevalno. Prošnja, da bi se odposlali najstarejši letniki, ki so za vojno nesposobni, na dopuste, je obljubil minister kar najbolj podpirati.

Balkanska akademija v Szegedinu.

Budimpešta, 5. julija. V finančnem odseku poslanske zbornice je trgovski minister naznanil, da namerava vlada ustanoviti v Szegedinu balkansko akademijo.

Pruska volilna reforma.

Berlin, 5. julija. V pruski poslanski zbornici se je pred četrtim glasovanjem o volilni reformi vršila kratka razprava, v kateri sta se oglasila k besedi samo zastopnika obeh socialističnih strank. Označila sta predlogo kot posmeh delavskemu ljudstvu. Nato se je vršilo glasovanje o posameznih predlogih in končno o celokupnem načrtu zakona, ki je bil sprejet z glasovi konservativcev, svobodnih konservativcev, nacionalnih liberalcev in centra. Zakon je s tem v poslanski zbornici končno javno rešen in pride sedaj še pred gosposko zbornico.

Novi sultan.

Carigrad, 5. julija. Včeraj je novi sultan Mehmed VI. zasedel osmanski prestol. Irade novega sultana je potrdil velikega vezirja Talaat pašo in šejh ul Islama Mussa Kiasim Efendija na dosednjem službenem mestu.

Ratifikacija miru med Rusijo in Avstro-Ogrsko.

Dunaj, 5. julija. Včeraj so se izmenjale v Berlinu ratifikacijske listine za mirovno pogodbo, sklenjeno v Brestu Litovskem med Avstro-Ogrsko in rusko sovjetsko republiko. Izmena listin se je izvršila s posredovanjem poslaniškega poslovodje grofa Larischa v Berlinu in ruskega poslanika Joffeja.

Priloge za zvezo narodov.

London, 4. julija. Poslanec Mac Curdie je izjavil v nekem razgovoru, da je bila zadnje dni ustanovljena na Angleškem družba, ki bo delala priloge za zvezo narodov. Družba je stopila v stik z zastopniki inozemstva. Njen podpredsednik je Albert Thomas. O tem vprašanju se bo razpravljalo na medzavezniški konferenci, ki se je bodo udeležili tudi inozemski delegati.

Ljenin o položaju.

Stockholm, 5. julija. »Politiken« objavlja razgovor njenega dopisnika z Ljeninom, ki je izjavil, da položaj ni samo v Rusiji težaven. Anarhija je posledica vojne, neboljševiškega režima. Žetev obeta obilo pridelka. Protirevolucija bi bila brez tuje pomoči brez moči. Opozicija v stranki boljševikov proti mirovni pogodbi s centralnimi državami se je plegla. Organizacija industrije je v teku; delavci sami vzamejo vodstvo v roke. Glede češko-slovaških čet je Ljenin izrazil svoje prepričanje, da se bo njihov upor polagoma udušil.

Angleška flotilja v Arhangelsku.

Monakovo, 5. julija. Iz Helsingforsa poročajo, da je priplula v Arhangelski angleška flotilja, broječa 30 vojnih ladij.

Volitve na Holandskem.

Amsterdam, 4. julija. Volitve niso dosegle, kakor so pričakovali, konservativno - klerikalno večino. Konservativno-klerikalne stranke (katoliki, protirevolucionarji in krščansko-historična stranka) so dobile le 50 mandatov. Odločilni poraz pa sta doživeli obe liberalni stranki. Liberalni unionisti in svobodni liberalci so prejeli skupaj le 10 mandatov, socialno demokratična delavska stranka pa bo poslala v zbornico 22 poslancev. Socialno demokratična in socialistična stranka sta dobili 3 mandate. Osem poslancev bo zastopalo posebne stranke.

Vojni cilji Wilsona.

Washington, 4. julija. Predsednik Wilson je deljal v nekem govoru, ki ga je imel na grobu Washingtonovem med drugim naslednje: Naše stališče glede velike vojne, v katero smo zapleteni, je naslednje: Na eni strani stoje narodi sveta, ne le oni, ki trpijo pod tujim gospodstvom, ampak tudi narodi, prosti in svobodni. Njim nasproti stoji nekaj neprijateljskih vlad, ki nimajo pred očmi nobenih skupnih ciljev, ampak le svojo samoljubno častihlepnost, dočim so njim podjarmljeni narodi le užigalno sredstvo, da uresničijo z njim svoje samoljubne cilje. Te vlade so oborožene s primitivno silo, katera izhaja iz časa, ki nam je popolnoma tuj in sovražen. Preteklost in sedanost sta zapletena v boj na življenje in smrt. Zato ne smemo trpeti nikakšne sprave in nikakšne polovične odločitve. Ta bi bila tudi nemogoča. Glavni cilji (ki jih strnemo v eno samo misel, op. ured.) so naslednji: **Stremimo za gospodarstvom pravice, ki bo temeljila na samoodločbi vladanih in ki bo oprta na organizirano mnenje človeštva.** Velikih ciljev ne moremo doseči, ako razpravljamo o željah in načrtih državnikov in jih skušamo doseči. Uresničiti jih moremo le, ako damo vsem mislečim narodom pravico, da spravijo svoje želje v sklad s prizadevanjem in nado za pravčnost. Mir nudi temu lepo priložnost. Zastopljeni samodržci Prusije so poklicali k življenju sile, ki so jih malo poznali, sile, ki jih ne morejo nikdar več pobiti k tlom, kajti te sile imajo pred seboj določen smoter, ki je neumrljiv in jamči zmago.

Aprovizacija.

Suho sadje na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo suho sadje v ponedeljek, dne 8. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do 9 dopoldne šteje 1 do 180, od 9 do 10 šteje 181 do 360, od 10 do 11 šteje 361 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po pol kg sadja, kilogram stne 1 K.

Suho sadje na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo suho sadje v ponedeljek, dne 8. t. m., v torek, dne 9. t. m. in v sredo, dne 10. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v ponedeljek, dne 8. t. m. popoldne od 2 do 3 šteje 1 do 200, od 3 do 4 šteje 201 do 400, od 4 do 5 šteje 401 do 600. V torek, dne 9. t. m. dopoldne od 8 do 9 šteje 601 do 800, od 9 do 10 šteje 801 do 1000, od 10 do 11 šteje 1001 do 1200, popoldne od 2 do 3 šteje 1201 do 1400, od 3 do 4 šteje 1401 do 1600, od 4 do 5 šteje 1601 do 1800. V sredo dne 10. t. m. dopoldne od 8. do 9. šteje 1801 do 2000, od 9. do 10. šteje 2001 do 2200, od 10. do 11. šteje 2201 do

konca. Stranke dobe za vsako osebo po pol kilograma suhega sadja, kilogram stane 2 kroni.

Zabela za I. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami prve uradniške skupine prejmejo zabelo v ponedeljek, dne 8. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: popoldne od pol 2. do pol 3. šteje 1 do 120, od pol 3. do pol 4. šteje 121 do 240, od pol 4. do pol 5. šteje 241 do 360, od pol 5. do pol 6. šteje 361 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg čiste masti in 10 dkg jedilnega loja, kar stane 2 kroni. Poleg izkaznic prve uradniške skupine je treba prnesti s seboj tudi nakazilo za mast.

Mleko. Stranke, ki imajo izkaznice za mleko, znanovane s črkama A ali B, in poleg teh izkaznice ubožne akcije s črkami A, B, C, ali I. in II. uradniške skupine, ter so se zglasile radi mleka v pisarni mestne aprovizacije na Poljanski cesti, prejmejo od nedelje, dne 7. t. m. dalje mleko po 80 vinarjev liter v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Vse druge stranke bodo prejemale mleko v mlekarhah, katere imajo zapisane na izkaznicah, in ga plačale dražje.

Prodaja vojnih klobas in prekajenega mesa po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase in prekajeno meso v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek, dne 8. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico B št. 1201 do 1500. Vsaka oseba dobi en četrt kilogram vojnih klobas stane 4—K, kilogram prekajenega mesa 8 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Miši, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovane in razpošiljatev preizkušene radikalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za ščurke K 450; tinktura za stenice K 2; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 150 in K 3; sem spadajoči razpraševalec K 120; tinktura za človeške uši K 150; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 150; prašek proti pernim ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa **M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.**

FERN ANDRA

jutri v nedeljo ob pol 5, 6, pol 8 in 9 zvečer in v ponedeljek ob pol 6, 7, 9 zvečer v

KINO CENTRAL v deželnem gledališču

v veliki drami

„Ki iščejo sreče in ljubezni“...

Ni za mladino.

Sobota 6. ob 4., nedelja 7. ob pol 11. in 3. popoldne, ponedeljek 8. julija ob 4. popoldne predstave za mladino. Nov, krasen spored.

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Aksijski kapital K 20,000.000.

Rezerve K 3,500.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUJUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kr. razr. loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležee v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.